

svět katolickými očima MONITOR

publicistický čtrnáctidenník

ročník XVI., číslo 22

17. 11. 2019 / neprodejné

Z OBSAHU	Blahoslavený Nykyta Budka: Zemřel v plném nasazení	04
	Víra – vlastnost charakterního člověka	08
	Obsah oxidu uhličitého je znám teprve od roku 1930	14

Foto: Rafael Saes / Unsplash

Ohrožuje nás leccos

Před 30 lety padla železná opona, sovětský systém se zhroutil jako domeček z karet. Rok 1989 byl výsledkem souhry tří faktorů. Za prvé, totalitní komunismus v soutěži s demokratickým světem hospodářsky zkolaboval. Za druhé, ke kolapsu ho dotlačila politická ofenzíva, symbolizovaná třemi jmény: Ronald Reagan, Margaret Thatcherová a Jan Pavel II. A za třetí, ani násilný charakter režimu nedokázal zabránit Polákům, Maďarům, Čechům či Slovákům, aby se proti němu opakovaně bouřili a zbavovali ho legitimacy.

Naším bodem zlomu byl 17. listopad. Cestu k němu vydláždila probouzející se veřejnost. V čele s věřícími. Prvním veřejným vystoupením byla svíčková demonstrace v březnu 1988 v Bratislavě, kterou inicioval biskup Korec a vězením ji zaplatili Ján Čarnogurský, František

Mikloško a další slovenští katolíci. Petici moravského katolíka Augustina Navrátila podepsalo v roce 1988 víc než půl milionu lidí. A na cestě z otroctví ke svobodě nás posílila kanonizace sv. Anežky České, kterou prosadil kardinál Tomášek.

Kam jsme na této cestě za 30 let došli? V mnohém smyslu daleko. Jako jednotlivci máme možnosti – vyjadřovat se, sdružovat, studovat, podnikat, cestovat – jaké jsme dřív neměli. Jako společnost jsme zbohatli, žijeme v bezpečí. V porovnání s životem v komunismu je to nesrovnatelně lepší. Ale tváří v tvář budoucnosti cítíme nejistotu a obavy.

Ohrožuje nás leccos. Diktát politické korektnosti likviduje náš přirozený jazyk. Na jedné straně se šíří neúcta k autoritám, na druhé straně nám progresivisté nakazují, co smíme a nesmíme říkat,

s kým se máme či nemáme stýkat, nebo co můžeme nebo nemůžeme jíst. Zmutovaný koncept lidských práv coby nároků na štěstí každého jedince zpochybňuje lidskou přirozenost a společenskou soudržnost. Sociální změny podnícené různými sexuálními revolucemi útočí na tradiční instituce, jakými jsou rodina nebo církev. Malou porodnost chtějí sociální inženýři řešit masovou imigrací. Jenže společnost, která chce zajišťovat z cizích zdrojů vlastní reprodukci, nemá nárok na přežití. Páchá sebevraždu.

Musíme proto náš přirozený svět bránit. Před 30 lety tu nebylo co konzervovat. Dneska je toho naopak víc, než si možná myslíme.

*RNDr. Alexandr Vondra
europoslanec*

Australský stát schválil návrh zákona umožňujícího potraty až do narození

Foto: nikosapelaths / Pixabay

Propotratoví politici slavili poté, co australský stát Nový Jižní Wales legalizoval zabíjení nenarozených dětí až do narození. Kontroverzní zákon umožňuje potraty z jakéhokoli důvodu až do 22. týdne těhotenství a do narození se svolením dvou lékařů a nemocniční komise, uvádí list *The Independent*.

Zákonodárci v horní a dolní komoře ignorovali silnou opozici občanů Nového Jižního Walesu a návrh zákona s několika málo pozměněními velmi rychle schválili. Podle listu *The Sydney Morning Herald* poslanec Alex Greenwich, hlavní podporovatel zákona, a další propotratoví politici se během oslav objímali a radovali. „Potraty byly v Novém Jižním Walesu dekriminlizovány. Je mi líto, že to trvalo tak dlouho,“ řekl po hlasování Greenwich. Ale Margaret Tigheová, prezidentka hnutí Right to Life Australia, nad touto zprávou truchlila.

„Dnes není v Novém Jižním Walesu žádný důvod k oslavám, když v parlamentu zazněl umíráček nenarozeným dětem v děloze – potraty jsou nyní povoleny až do narození,“ uvedla.

Tigheová prohlásila, že zákon neposkytuje ochranu dětem, které se po tzv. nepovedených potratech narodí živé. Vy-

jádřila obavy i kvůli nedostatečné ochraně výhrad svědomí pro zdravotnické pracovníky.

„Jsme hrdí na mnoho poslanců parlamentu Nového Jižního Walesu, kteří se neochvějně zastávali života a předkládali jeden pozměňovací návrh za druhým, aby tento strašlivý zákon alespoň zmírnil,“ uvedla.

Propotratoví zákonodárci odmítli dlouhý seznam změn, včetně opatření k zákazu prodeje částí těl potracených dětí a požadavek léků tisících bolest pro nenarozené děti schopné cítit bolest. Přijali pozměňovací návrhy na ochranu nenarozených dětí před potraty kvůli výběru pohlaví a doplnili alespoň nějakou ochranu výhrady svědomí pro pro-life zdravotnické pracovníky.

Propotratoví aktivisté se snažili pro-

sadit tento radikální zákon o potratech co nejrychleji. Návrh zákona prošel dolní komorou parlamentu v srpnu, jen několik dní poté, co ho propotratoví zákonodárci předložili.

Katolický arcibiskup Anthony Fisher ze Sydney po hlasování řekl, že to je možná ten nejhorší zákon, jaký byl v Novém Jižním Walesu v moderní době přijat.

„... představuje dramatické zřeknutí se odpovědnosti za ochranu nejzranitelnějších členů naší společnosti,“ řekl Fisher. *Herald* dále uvedl: Při posledním pokusu o zablokování zákona podepsalo 10 poslanců z legislativní rady horní komory protest, který byl doručen guvernérovi.

Protest nebude mít žádný vliv, byl však poslední možností, jak mohli poslanci vyjádřit svůj odpor.

V srpnu se v Sydney sešly tisíce obhájců života a naléhali na politiky, aby v jejich státě chránili práva nenarozených dětí. Pro-life hnutí se však setkala s obtížováním a výhrůžkami smrti. Policie obvinila dva lidi z vyhrožování smrtí pro-life poslancům a třetího za údajné plivání na pokojné pro-life demonstranty.

Nový Jižní Wales byl posledním australským státem, který chránil nenarozené děti před potratem. Nyní jsou potraty legální v celé zemi. *VOA News* uvádí, že v Austrálii je potratem každoročně zabito 65 000 až 80 000 nenarozených dětí. Tyto počty by v důsledku hlasování v Novém Jižním Walesu mohly ještě narůstat.

Newyorští zákonodárci podobně oslavovali v lednu, kdy byl prosazen radikální zákon legalizující potraty v podstatě z jakéhokoli důvodu až do narození.

Life News

Bratrstvo svatého Petra (FSSP) pořádá u příležitosti návštěvy generálního představeného P.Andrzeje Komorowského přednášku a společné setkání, které se uskuteční v úterý 7. ledna 2020 v Emauzském klášteře v Praze. Začíná mši svatou v 18:30 v Emauzském klášterním kostele, dále pokračuje programem v refektáři kláštera. Představený FSSP přednese příspěvek na téma „Poslání Bratrstva sv. Petra v dnešní Církvi“. Překlad zajištěn.

SLOVO BISKUPA

Kardinál Hollerich: V Japonsku se papež setká s novodobou prázdnotou

Mons. Jean-Claude Hollerich SJ. Foto: vaticannews.va

Japonsko, s nímž se papež František setká za necelé dva týdny, je moderní zemí, která ztratila směr a neví čím se v životě řídit, říká kardinál Jean-Claude Hollerich SJ. Tento lucemburský arcibiskup Zemi vycházejícího slunce dobře zná. V Japonsku pracoval 17 let jako jezuitský misionář.

Kardinál Hollerich konstatuje, že tradiční hodnoty jsou v Japonsku stále respektovány, více než v Evropě, ačkoliv v porovnání se situací před 30 nebo dokonce i 20 lety se oslabují. Lidé se nicméně zajímají o to, jak žít a být šťastní, v čem spočívá jejich odpovědnost. Mnozí budou hledat odpovědi na tyto otázky v papežových slovech, říká kardinál Hollerich:

„Většina Japonců se nehlásí k žádnému náboženství, nebo zapoměla, k jakému náboženství patří. Týká se to zejména Tokia. Když například umírá babička, objevuje se problém, protože se neví v jaké náboženské tradici má být pochována. Japonská společnost je silně sekularizovaná, ale není vůči víře nepřátelsky nastavena. Lidé jsou náboženským otázkám otevření. Všichni se účastní oslav nového roku, kdy se před půlnocí shromažďují v buddhistické svatyni, aby slyšeli, jak bije zvon, a potom zamíří do šintoistického chrámu. Mnoho mladých se ptá na náboženství.“

Kardinál Hollerich podotýká, že Japonci nemají rádi nová náboženství. Narušují totiž harmonii a rovnováhu, kterou si v této zemi považují nade vše. Katolicismus ovšem už není považován za nové náboženství. Podařilo se nám jakýmsi způsobem v Japonsku zdomácnět a jsme respektováni, ujišťuje bývalý jezuitský misionář.

„K obrácením stále dochází, zejména ve městech. Ubývá katolíků na venkově a rozrůstají se společenství ve velkých městech. Já jsem vždycky pracoval na univerzitě a každý rok jsem křtil dva nebo tři studenty. Většina mých studentů nebyli katolíci, ale když jsme se blíže poznali, objevovaly se otázky o víře, proč jsem přijel do Japonska, proč jsem se neoženil... Samozřejmě není možné vysvětlit všechno během jediného rozhovoru, ale postupně jsem vyprávěl o svém životě a výsledkem bylo, že za mnou přicházeli mladí lidé s prosbou o křest. Jeden z mých studentů přiznal, že chodil do katolické mateřské školky. Z dětství v něm zůstala vzpomínka na pokoj v srdci, který poznal, když se ve školce modlil jako pětileté dítě. Chtěl znovu nalézt tento pokoj, pocit štěstí – a proto požádal o křest.“ Říká pro Vatikánský rozhlas kardinál Jean-Claude Hollerich.

Vatican News

Je známo, že nikdy nepřináší pozitivní výsledky, když vidíme věci kolem sebe výlučně černo-bílým způsobem. Velmi pravděpodobně, skoro jistě, padneme do omylu. Jedním z omylů je například to, když za původce pronásledování křesťanů v minulosti i současnosti považujeme výlučně jen nevěřící nebo jinak věřící. V mnoha případech to sedí, ale ne vždycky a ne plně. Velmi často důvodem pronásledování Církve byly a jsou i naše chyby, hříchy a nedůslednosti. V pronásledování totiž máme vidět nejen zlo a (nespravedlivý) trest, ale vidět to i pozitivně a vidět v něm nejednou (vždycky?) i možnost k nápravě, možnost vykonat pokání, a tím aspoň částečně splatit svůj dluh za své hříchy a provinění. Totiž ne vždycky odpad od víry je způsobený ateistickou propagandou a jejich ideologiemi, či hrozbami pronásledování věřících, ale často to mohly být i pohoršení, které dávali někteří povrchní věřící a dokonce mnohdy i někteří kněží, kterých sice mnoho nebylo, ale o to způsobili větší rozruch. Víra je milost, se kterou má křesťan dobrovolně a svobodně spolupracovat a chránit ji před negativními vlivy. Takovými vlivy – především u mladých lidí, ale nejen u nich – je to, co se dostane do jejich představivosti a paměti skrze oči, tedy skrze obrazy. Dnešní kultura je kultura obrazu v těch nejrůznějších formách: od těch nejnevinějších a nejroztomilejších, až po ty nejškaredější a nejhanobnější. Těch se musíme chránit. Když jdeme po ulici jakéhokoliv, i toho menšího města, nepřekvapí nás, že většina lidí hledí do nějaké krabičky s knoflíky, nebo s ní rozmlouvá. Ještě snad před dvaceti lety to bylo nepředstavitelné. Ale dnes si už nedokážeme představit život bez rychlého spojení po celé planetě, nejnovějších informací, aktuálních zpráv... Naším důležitým úkolem je to, aby ne technika ovládala nás, ne abychom ji sloužili, ale aby ona sloužila nám a my šlechetným Božím záměrům.

+Ladislav Hučko

Mons. ThDr. RNDr. Ladislav Hučko, CSc., apoštolský exarcha řeckokatolické církve

BLAHOŠLAVENÝ NYKYTA BUDKA: ZEMŘEL V PLNÉM NASAZENÍ

Když si přečtete o světcích východního obřadu, kteří žili v Římské říši v době pronásledování křesťanů, napadne vás, jestli byli skutečně takoví hrdinové, jak to líčí jejich životopisci. Vždyť to bylo tak dávno. Možná přehánějí. Pak ale pohlédnete na jejich duchovní dědice a řeknete si: „Jo. Byli skutečně takoví.“

Sovětská diktátora 20. století předčili římské císaře brutalitou i rozsahem, když zabili okolo 20 milionů vlastních občanů. Mezi nimi bylo mnoho věřících vedených kněžími a biskupy, kteří se odmítli připojit ke státu kontrolované pravoslavné církvi. Ačkoli bylo konečným záměrem Josefa Stalina nastolit ateismus, byl si vědom toho, že víra je v slovanské duši hluboce zakořeněná. Došel tedy k závěru: „Nemůžeš-li je zničit, ovládni je.“

Nespočet hrdinů, kteří přišli o všechno

Ukrajinská řeckokatolická církev se přesunula do podzemí. V katolických seminářích studovali bohoslovci, biskupové světili nové kněze a kněží slavili utajenou liturgii. Byli pronásledováni stejně jako jejich otcové ve víře a někteří zakusili uvěznění nebo dokonce smrt. Jedním z nich byl ukrajinský mučedník blahoslavený Nykyta Budka (1877–1949, svátek slaví 1. listopadu). Jeho jméno znamená „vítězství“.

Narodil se v Haliči, která byla v té době součástí Rakousko-Uherska. Byl učitelem, vychovatelem prince, vojenským důstojníkem, studentem práv, doktorem teologie a pomocníkem imigrantů. Byl jako služebník s deseti hřivnami (viz Mt 25,14–30). Nebo jich bylo dvacet? Každopádně je všechny zasvětil budování církve. Byl to typ člověka, který zemře v plném nasazení, ať se stane cokoli.

Blahoslavený Nykyta byl jednou hvězdou z celého souhvězdí svatých. Byl vysvěcen v roce 1905 ctihodným Andrejem Šeptyckým, metropolitním arcibiskupem, který dal později služebníku

Bl. Nykyta Budka. Foto: ukrainische-kirche-innsbruck.at

Svou neúnavnou činností si poškodil zdraví. Po 15 letech intenzivní práce odešel do Říma. Jeho podlomené zdraví bylo evidentní a bylo mu nařízeno rezignovat.

Božímu Walteru Ciszekovi příkaz sloužit podzemní církvi v Sovětském svazu. V případě Andrejova nástupce – kardinála Josipa Slipého – také probíhá proces kanonizace a bylo zde nespočet jiných hrdinských laiků i kněží, kteří během komunistického pronásledování přišli o všechno.

Pouhých sedm let po kněžském

svěcení byl otec Nykyta vysvěcen na biskupa. Bylo mu teprve 35 let. Svěřili mu nesplnitelnou misi, kterou se samozřejmě rozhodl přijmout. Měl sloužit rostoucí ukrajinské populaci v Kanadě. 150 000 ukrajinských farmářů bylo jen několik dekád vzdáleno od nevolnictví a toužili začít od nuly obděláváním větrných kanadských stepí.

Neměl nikoho, kdo by mu pomáhal

Biskup Budka se stal prvním ukrajinským katolickým biskupem v Kanadě. Jeho práce sestávala z návštěv roztroušených rodin a vesnic po celém území Kanady, zakládání farností a škol, podpory laiků ve vyšším vzdělávání, formace a svěcení nových kněží, povzbuzování k emigraci ze staré vlasti, zachování ukrajinského jazyka a kultury, ale i podpory asimilace imigrantů, aby se stali loajálními Kanadany (příslušníky Velké Británie). Na to všechno by potřebovali superhrdinu.

Neměl nikoho, kdo by mu pomáhal. To však nebylo jeho jediné břímě. Jeho lidé žili mezi protestanty, ruskými a ukrajinskými pravoslavnými a sekulárními ukrajinskými nacionalisty. Zvláště posledně jmenovaní proti němu často štvali ve svých 12 novinách. Také biskupovy prostředky byly tak skromné, že se spoléhal na pomoc latinské katolické církve.

Biskup Budka některé bitvy vyhrál a některé prohrál.

- **Výhra:** Během pouhých 15 let vzrostl počet ukrajinských katolických farností z 25 na 170.

- **Prohra:** Někteří z jeho lidí upadli do schizmatu ohledně záležitosti vlastnictví církevního majetku.

- **Výhra:** Od latinské hierarchie získal nezávislost pro východní katolické kostely.

- **Prohra:** Vícekrát zkrachoval.
- **Výhra:** V jeho školách začaly učit sestry z kongregace Misionářek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova matky Cabriniové.

- **Prohra:** Na začátku první světové války byl zatčen za velezradu, když prozradil vojenské záložníky v Rakousku, aby ocenil jejich oddanost a nasazení; zapomněl ale, že Kanada jakožto britské území leží na opačné straně barikády.

- **Výhra:** Stáhl své prohlášení, omluvil se, byl zproštěn viny a následující rok mu bylo umožněno získat kanadské občanství.

Bylo tu ještě mnoho jiných výher a proher, ale navzdory všemu vytrval.

Svou neúnavnou činností si poškodil zdraví. Po 15 letech intenzivní práce odešel do Říma, aby tam podal zprávu o stavu ukrajinské církve v Kanadě. Jeho podlomené zdraví bylo evidentní a bylo mu nařízeno rezignovat. Vrátil se do Haliče, která se kvůli porážce Rakousko-Uherska v 1. světové válce stala součástí Polska. Tam neúnavně pracoval dalších pár desítek let, z nichž několik strávil jako biskupský vikář ct. Andreje Šeptyckého. Polsko bylo poté napadeno nacisty i Sověty.

Zemřel vyčerpáním

Nakonec Polsko ovládli Sověti a začali pronásledovat církev. V roce 1945 se Stalin pokusil zničit ukrajinskou katolickou církev tím, že nařídil její odloučení od Říma. Biskup Budka odmítl a byl odsou-

zen k osmi letům tvrdé práce v gulagu. Kanadská vláda a Vatikán se pokusily starého muže osvobodit. Nepodařilo se jim to.

Otec Nykyta, už tak vyčerpaný z dlouholeté těžké práce, přežil pouze polovinu svého trestu. Jako starovecí otcové ve víře obdržel mnoho hřiven, z nichž si žádnou neponechal. Až do konce sloužil svým spoluvězněm a odešel z tohoto světa v plném nasazení – doslova s botami na nohou. Zemřel ve vězeňské nemocnici, jako oficiální příčina smrti byl uveden infarkt.

Svatý Jan Pavel II. ho blahořečil v roce 2001 jako mučedníka společně s dalšími 26 ukrajinskými oběťmi sovětského režimu.

Susie Lloyd

Catholic Digest

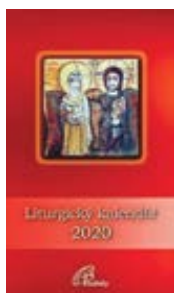
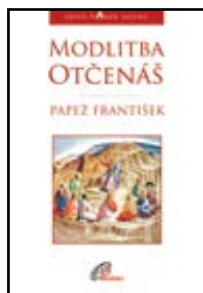
Přeložila Michaela Vošvrđová

Susie Lloyd, spisovatelka a přispěvatelka Catholic Digest, National Catholic Register, Catechist Magazine a Catholic Match Institute Blog

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Papež František: Modlitba Otčenáš

Knihla obsahuje cyklus katechezí na téma modlitby Otčenáš. Papež František se neustále vrací k zásadní skutečnosti, že jsme v Kristu synové a dcery Otce, který nás nesmírně miluje; odtud pramení i synovská důvěra a směrlost, s níž se obracíme k našemu Otci na nebesích.

Brož., 80 s., cena 135 Kč

Liturgický kalendář na rok 2020

Praktické vydání na cesty nebo k vložení do velkých pracovních diářů či vašich biblí.

Brož., 64 s., cena 55 Kč

STARÁ ZKUŠENOST S ČLOVĚKEM

Fiktivní filosofické rozhovory o nefiktivních problémech

N: Na filosofii mi připadá nejzajímavější její pátrání po tom, kdo je člověk. Všechny ostatní filosofické problémy mi připadají nepodstatné.

F: Nepodstatné zrovna ne. Ale v něčem ti za pravdu dát musím. Orientace v otázce, kdo jsme, je naším nejnaléhavějším úkolem. Mýlíš se však, když chceš všechny další problémy filosofie odsunout mezi nehodné pozornosti. Některé z nich musí být promyšleny dříve, než téma člověka cíleně zaměříš. Stojí v pozici propedeutických úvah. Nebo se domníváš, že se můžeš vrhnout do reflexí o člověku a neprojit předtím studiem logiky, teorie poznání, ontologie apod.? Bez základních znalostí zmíněných filosofických oborů bys na poli antropologie jenom bídně diletoval.

N: Měl jsem za to, že mi filosofie rovnou prozradí, za koho máme lidskou bytost považovat. Nemám moc chuti se zabývat obory, které jsi právě vyjmenoval. Vůbec třeba nechápu, proč bych měl věnovat svůj čas a energii nějaké ontologii. Vždyť přece nemá s naukou o člověku nic společného.

F: To si mnoho filosofů myslí stejně jako ty. Výsledkem jsou torzovité či přímo nepravdivé popisy toho, koho se i nadále nezdráhají označovat jako člověka. Falšují jeho realitu k nepoznání. Bez ontologie nemůžeme vědět, v čem spočívá totožnost existujících skutečností, jaká je jejich přirozenost, jak se má aktivita činitelů k jejich základní identitě a tak dále. Možná se ti naznačené problémy jeví jako nezajímavé a neživotné, ale bez jejich správného uchopení se s pravdivým vhladem do bytostné povahy člověka můžeš zrovna rozloučit.

N: Pak ovšem ztrácím zájem se v této oblasti angažovat. Netušil jsem, že to bude tak složité. Co mi tedy zbývá? Mám se snad spokojit s pouhou vírou v to, kdo je člověk? S nějakým tradičním pojetím, které v sobě soustřeďuje dlouhou zkušenost s povahou lidského života? Anebo mám

Foto: skalekar1992 / Pixabay

uvěřit těm, kdo nás přesvědčují o pádu tradičních koncepcí člověka a začít vyznávat nějaké moderní antropologické krédo?

F: Mohu-li radit, začti se třeba do Bible. Obsahuje souhrn bohaté, mnohosetleté zkušenosti s člověkem, a navíc je v ní uloženo poselství o smyslu jeho života. Toto doporučení ti dávám jako filosof, protože biblické pojetí člověka má nemálo styčných bodů s objevy racionálního antropologického zkoumání.

N: Styčné body s objevy racionálního antropologického zkoumání? Tak teď jsi mi vyrazil dech! Jestli si ze mě nechceš utahovat, pospěš si s vyjasněním tvého bizarního názoru!

F: Spěch by se nám tady nemusel vyplatit. Patrně jsi znepokojen především tím, že Bible na svých stránkách hovoří neustále o Bohu. Myslíš si, že ji to v očích moderního čtenáře nutně diskvalifikuje? Podívej se do dlouhých dějin filosofie. I ona se k problému existence Boha po celou dobu svého trvání vyjadřovala a je třeba říct, že převážně pozitivním způsobem. Až v její moderní fázi převládl negativní

postoj k existenci božské Skutečnosti, ale předpoklady tohoto odmítnutí jsou filosoficky úspěšně kritizovatelné. Prozatím vezmi v úvahu, že otázku existence Boha nelze legitimně vylučovat z racionální diskuze o vlastní povaze reality, v níž jako lidé žijeme. Také bych ti chtěl na jednom případě ukázat, že biblické pojetí člověka navazuje na naši vlastní zkušenost.

N: To jsem opravdu zvědav. Zkušenost lidí před dvěma tisíci lety mi může sotva něco říkat. Vždyť žiji v úplně jiných podmínkách než lidé dávné, technicky zaostalé civilizace! Jejich problémy a zkušenosti odezněly s jejich dobou.

F: Tím si nejsem vůbec jistý. Slyšel jsi o tom, jak apoštol Petr zapřel Krista?

N: Jistě. Jestli se nepletu, udělal to dokonce několikrát. Co mi chceš na tomto prapodivném příkladu ilustrovat?

F: Něco z povahy člověka, která přetrvala celé věky. Petr zapřel Krista dokonce třikrát. Přitom krátce předtím přísahal, že s ním půjde třeba i na smrt. Jakmile se však dostal do situace, v níž mu jako Kristovu komplici smrt opravdu zahro-

zila, couvnuł a svého přítele zradil. Taky asi víš, že poté odešel na osamělé místo a hořce plakal. Byla zde ovšem ještě další záležitost. Jeho zapření předcházela jiná zrada. Jidáš stejně jako Petr patřil k okruhu nejbližších Kristových učedníků. Ještě předtím, než Petr odpadl, prodal Jidáš svého Mistra za 30 stříbrných představitelům Židů. Kristovu odsouzení tedy předcházely dva úkony kruté zrady.

N: Nic překvapivého. Dějiny jsou plné podobných podlostí. Poučení je snadné. Nikdy se nesmíme úplně spoléhat ani na naše nejbližší přátele!

F: A podívejme se! Před chvílí jsi říkal, že tě příběhy našich dávných předků nemohou ničemu naučit a nyní si sám z této události vyvodil závěry pro tvůj současný život! Ale pojďme dále. Promyšlíme dvě zrady, jejichž motivy jsou velmi rozdílné. Proč Jidáš učinil to, co učinil? Když se před třemi lety přidal ke Kristu, maloval si velké plány. Čím více poznával Kristovy schopnosti, tím konkrétnější představy o své budoucnosti v sobě hýčkal. Krista následovaly celé zástupy, měl nebývalé charisma, prokazoval nevšední moc, neměl problém vést se zarážející převahou spory s největšími autoritami z jeho okolí. Disponoval všemi předpoklady k tomu, aby se stal mocným politickým vůdcem. A takový člověk by samozřejmě potřeboval nějaké spolupracovníky. Jidáš se už těšil na ministerský post, který mu zajistí bohatství a vysoké společenské postavení. Ale jak čas plynul, jeho vize dostávala stále citelnější trhliny. Začínal chápat, že Kristus k uzurpaci politické moci nesměruje. V jeho srdci se zrodila nejprve pochybnost a poté nenávisť. Hořkost v jeho srdci se stále více zvětšovala. Když Mistr svým učedníkům sdělil, že se k druhým nemají chovat jako vládci ke svým poddaným, nýbrž jako služebníci, kalich nenávisťné žluči v něm začal přetékat. Nakonec se objevila nějaká ztřeštěná ženština a vylila Kristovi na nohy kvanta luxusního oleje, který mohl být zpeněžen za obrovskou částku. Jidášův měsíc by přitom nepřišel zkrátka. V ten moment ztratil veške-

Petr Jan Brandt: Petr a kohout (18. století)

ré zábrany. Toho, který nesplnil jeho sen o moci a slávě, vydá jeho nepřátelům. Petr byl ve zcela jiné pozici. Na rozdíl od Jidáše v jeho srdci postupně rostla láska ke Kristu. Stále více si uvědomoval, kdo je ten, který je povolal. Nakonec to vyznal známými slovy u Cesareje Filipovy. Dospěl k přesvědčení, že tento muž z Galileje si zaslouží veškerou jeho oddanost. Zakusil, že má před sebou někoho, koho musí milovat více než sebe samotného, někoho, za koho je třeba položit i život, pokud si to okolnosti vyžádají. Když při poslední večeři přísahal, že za Krista klidně i zemře, mluvil zcela upřímně. V ten moment nepochyboval, že by to i dokázal. Když však přišla hodina zkoušky, zklamal. Proč to všechno popisují? Protože je v tom ukryta jedna velká pravda a jedna velká zkušenost. Ona pravda spočívá v tom, že existují hodnoty, za něž bychom měli být ochotní obětovat své životy. Pokud tomu nevěříš, studuj filosofii. Někteří klasičtí filosofové provedli hlubokou analýzu lidské

vůle a ukázali, že každé omezené dobro je námi chťeno z důvodu Dobra, které je takové ve všech ohledech. Proto můžeme každé omezené dobro odmítnout – nespĺňuje totiž kritérium plnosti dobra, po němž každá lidská bytost přirozeně touží. A jaká je za tím vším zkušenost? Když se dostaneme do situace, v níž si uvědomujeme, že bychom se měli něčeho zastat i za cenu vlastního ohrožení, většinou hanebně selháváme. V ten moment zažíváme naši naprostou vnitřní rozpocenost. Milujeme ideály, jsme schopni o nich krásně psát i kázat, ale jakmile máme stvrdit naši víru a naše přesvědčení skutkem, dopadáme stejně jako Petr. Proto rozumíme i jeho hořkému pláči. Nejsme-li už naprosto zesvětštělí a zpovrchnělí, jeho slzy kanou i po našich tvářích.

N: To je citlivé téma. Nechci se do něho pouštět. Nerad bych se bavil o mé vlastní zranitelnosti. Musím ale přiznat, že bych se nad touto biblickou událostí nedokázal podobně zamýšlet. Netušil jsem, že lze ve starých spisech objevovat vlastní zkušenosti.

F: Petr a Jidáš představují dva existenční postoje člověka. Sv. Augustin je výstižně vyjádřil, když je popsal jako

Nejsme-li už naprosto zesvětštělí a zpovrchnělí, jeho slzy kanou i po našich tvářích.

lásku k sobě až k pohrdání Bohem na straně jedné a lásku k Bohu až k pohrdání sebou na straně druhé. Petr nakonec svůj život pro Boha obětovat dokázal. Když žádal své katany, aby ho ukřižovali hlavou dolů, musel v sobě zakoušet sílu, která nebyla z něj. Už se neopíral jen o sebe, jako před lety těsně po zatčení Krista. Důvěřoval Tomu, u něhož není nic nemožné. Jeho zkušenost můžeme učinit i my. Náš život je možná lemován mnoha zradami, navzdory naší upřímnosti a touze po dobru. Budeme padat

tak dlouho, dokud si neuvědomíme, že bez Něj nemůžeme činit nic.

N: Nyní ale mluvíš jako křesťan, ne jako filosof. Dostal ses mimo oblast své kompetence.

F: Ne tak docela. Filosofie dokáže zdůvodnit existenci osobního Boha – Tvůrce. Čistě filosofickou cestou lze nahlédnout, že vše konečně milujeme z důvodu neomezeného Dobra. Tedy i sami sebe milujeme ne kvůli nám samotným, ale kvůli Dobru, které nás přesahuje. Je vlastně přirozené obětovat svůj život kvůli tomuto

Dobru, ale bez Jeho pomoci to nesvedeme. Myslím, že to patří k základní zkušenosti každého, kdo svádí denně boj o to, co je skutečně dobré.

Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof

VÍRA – VLASTNOST CHARAKTERNÍHO ČLOVĚKA

Představujeme 28 vlastností (ctností), kterými je budován dobrý lidský charakter, jak je přednášel pro mladé v Univerzitním pastoračním centru v Bratislavě kněz P. Milan Bubák SVD.

Mnozí se dnes dívají na potrat jako na volbu, v angličtině „choice“. Zajisté je to pro ně volba lehká, jednoduchá a bez jakýchkoli mravních důsledků. Rozhodnutí pro ukončení těhotenství je pro ně to samé jako rozhodnutí o barvě koberce či značce vína, podávaného k večeři.

Když se člověk rozhodne, udělá to kvůli tomu, co mu vyhovuje, kvůli osobním choutkám nebo na základě těch nejlepších informací, které má právě k dispozici a ne na základě víry, zvláště víry v Boha! V tomto smyslu bylo pro Dianne Kleinovou, dopisovatelku *Los Angeles Times*, doslova zjevením, co se dověděla o jisté Terezii, která své nemanželské těhotenství popsala jako „zkoušku víry“.

Terezie (pseudonym, který si dala po své oblíbené svätici Terezii Avilské) byla šestnáctiletá, když se poprvé sešla s přítelem, který se stal jejím prvním a jediným milencem. Za dva roky se přes námitky její rodiny zasnoubili. Brát se chtěli po roce. Během roku čekání na svatbu se stalo nečekané: Tereza otěhotněla. Nečekané těhotenství, ač jí to bylo trapné, se rozhodla řešit radikálně pozitivně: dítě se rozhodla přijmout. V osmém týdnu

Foto: Christian Bowen / Unsplash

těhotenství, což je problematické období ve vývoji dítěte, nastaly potíže. Tereza dostala spálu. Gynekolog jí vyprávěl o jednom dítěti, které rodil před rokem,

jehož matka také měla spálu. Dítě se narodilo hluché a psychicky postižené, se střevy venku z dutiny břišní. Naléhal na Terezu, aby šla na potrat. Varoval ji, že

její dítě bude „jako nezralá zelenina nebo ještě hůř“.

I když Nejvyšší soud uzákonil potraty pro celý stát až po třech letech, v Kalifornii byl potrat dostupný pro ženy, které byly přesvědčené, že nosí těžce postižený plod. Hrozivá předpověď lékaře Terezu omráčila. Nakonec se však rozhodla spolehnout se na svou víru v Boha a dítě donosit. Vše si promyslela a rozhodla se přijmout všechno, co přijde. Očekávala to nejhorší. Navíc nechtěla na snoubence uvalit zátěž a zásnuby zrušila. Byla věřící katoličkou, a proto se rozhodla poslední měsíce těhotenství strávit v Nemocnici sv. Anny v Los Angeles, aby tam „našla vnitřní sílu, která pramenila ze skutečnosti, že celou věc odevzdala Bohu“.

Nadešel čas porodu. Asistující gynekolog se jí káravým způsobem ptá: „Neradili vám, abyste šla na potrat? Měli vám to poradit!“ Její syn nedýchal. Dřív, než ho odnesli, zahlédla aspoň na okamžik jeho krásné kučeravé vlásky. Diagnostikovali mu spálu. Protože je to velmi nakažlivá nemoc, dítě izolovali. Jinak na něm nebyly vidět žádné známky postižení.

Matkou jednou provždy

Tereza se po dlouhých bojích rozhodla, že se dítěte zřekne a nabídne ho k adopci. Uvědomila si, že její dítě bude, podle slov lékaře, jistojistě postižené. Bude potřebovat spoustu lásky, kterou mu asi nebude umět dát. Pár dní na to, když se směla na své dítě podívat přes sklo, se v ní probudil mateřský cit. „Já se musím postarat o své dítě,“ řekla si.

Tereza i otec dítěte se na konec rozhodli vzít. Dítě však s nimi ještě nebylo, protože Tereza měla slabou imunitu na spálu a lékař rozhodl, že ho na čas umístí k pěstounce. „Dítě má třes rukou a nohou,“ bylo napsáno na přiloženém papíru od pěstounky, když si je přebírala. „Ale napanikařte. Přivíňte je k sobě a mluvejte na něj.“

Dle rady lékaře musela své stále ještě „nakažlivé“ dítě držet v izolaci až do jeho 12 měsíců. Lékař jí pořád maloval čerta na zeď. Trval na tom, že její dítě bude zaručeně postižené. Tereza čekala vystresovaná do jeho pěti let, zda se něco zlého nepříhoda, protože lékař jí řekl, že i když

Foto: Člověk a víra

Její devatenáctiletý syn, o kterém hovořila jako o jednom z Božích zázraků a také jako o „nejduchovnějším člověku, jakého kdy potkala“, vstoupil do semináře.

se dítě zdá být normální „do pátého roku se s ním stane něco hrozného“.

Dítě se však vyvíjelo normálně a Tereziina víra v Boha zůstala silná. Dokonce i po dlouhé době byl její syn stále úplně „normální“, v některých oblastech dokonce nadnormální. Když mu například měřili IQ, měl 150 bodů.

V době, kdy Dianne Kleinová psala tento článek pro své čtenáře, bylo Terezii 38 let a byla interiérovou designérkou. Její devatenáctiletý syn, o kterém hovořila jako o jednom z Božích zázraků a také jako o „nejduchovnějším člověku, jakého kdy potkala“, vstoupil právě do semináře, aby se stal katolickým knězem (tento příběh vyšel i v časopise *The Human Life Review*, Winter 1990, str. 89–91).

KOMENTÁŘ

Víra je věc tak zásadní, že bez ní nejsme schopni vidět nic. Výrok Johna Drydena, že „rozum neviděl nic, dokud se nepro-

budila k životu víra“, potvrdilo a stále potvrzuje mnoho vynikajících vědců. Například Norbert Wiener, „otec kybernetiky“. Svým kolegům vědcům vzkazuje, aby věřili, že vesmír je dílem Božím. Bůh do něj nevlozil nerozluštitelný chaos, který nás jedine klame a mate, ale naopak jasně čitelný design. „Když nám není jasné, zda konkrétní fenomén, který zkoumáme, je dílem Boha nebo Satana, jsou otřeseny samy kořeny naší víry... Věda je styl života, který může rozkvést, jen když člověk svobodně věří.“ Einstein zase mluví o nějaké „nadřízené myslící moci“, která se zjevuje v našem „nepochopitelném vesmíru“. Tento autor teorie relativity často svým čtenářům připomínal, že mystický řád, který je předmětem víry, má přednost před malým světem, který zkoumá věda: „Nejkrásnější a nejhlubší emoce, jakou můžeme zažít, je mystický zážitek. Ten je jakoby rozsévatelem každé skutečné vědy. Člověk, jemuž tato emo-

Foto: Daniel Kainz / Unsplash

Víra velkých lidí není něco, co vlastní. Ona vlastní člověka. Víra nám dává nevyvratitelný důkaz, že naše bytí má cíl, že nemáme dovolit, aby nás udusily pomíjející vlny znechucení.

ce je cizí, který už není schopen žasnout a ponořit se do bázně, je jako mrtvola.“

Potřebujeme víru, abychom mohli mít vědu; co je však ještě důležitější: potřebujeme víru, abychom věděli, kým jsme a kam jdeme. Potřebujeme víru, abychom mohli v celé šíři poznat, kam patříme. Říká se, že bez víry jsme jako vitráž ve tmě. Pro náš život je důležité, abychom – podobně jako vitráž (barevné okno) – přijímali světlo z vyššího zdroje, které, tak jako u vitráže, učiní její obrazy viditelnými a srozumitelnými a všemu dává smysl. Nač by vitráž byla, kdybychom se dívali zvenku dovnitř.

Dívat se ze správné strany

Ti, kdo nemají víru, jsou jakoby na nesprávné straně. Ne jako ti, kteří hledí zevnitř ven, ale naopak, hledí zvenčí dovnitř. A nic nevidí! Nechápu smysl. Chybí světlo, které by vitráží – našemu

životu – dávalo smysl. Nebo by se podobali člověku, který se dívá na oblohu druhou stranou dalekohledu. Velmi elegantně to vyjádřil Nathanael Hawthorne: „Křesťanská víra je jako velká katedrála s krásnými barevnými vitrážemi, které vyprojektoval Bůh. Když stojíš venku, nejsi schopen vidět žádnou slávu, ani si ji nedokážeš představit. Když se však postavíš dovnitř, každý jednotlivý paprsek ti odkryje harmonii nevyslovitelné nádhery.“

„Víra je základem toho, v co doufáme, důkazem toho, co nevidíme,“ říká autor listu Hebrejům (Židům)(Hebr. 11,1). Je to právě víra, která dává člověku základní orientaci a identitu ve světě, který by mu jinak byl kompletně odcizený, ať již ve smyslu účelu nebo ve smyslu osobním. Víra je žebřík ke hvězdám.

Víra velkých lidí není něco, co mají, vlastní. Naopak, ona vlastní člověka. Víra nám dává nevyvratitelný důkaz, že naše

bytí má cíl, že bychom neměli dovolit, aby nás udusily pomíjející vlny znechucení. Víra je prostředkem proti strachu, přemáhá pochybnosti, zklidňuje úzkost, doplňuje rozum, inspiruje slib, uvolňuje energii a nabízí klid. Bez víry bychom nebyli schopni vydat se na velkou cestu k dobrodružstvím.

Síla života

Ve slovech Georgea Santanyana: „Kolumbus našel svět a neměl mapu kromě té, kterou mu jeho víra nakreslila na obloze. Důvěra v nezničitelnou touhu duše, to byla celá jeho věda a jediné umění.“

Víra je pro Lva Tolstého „síla života“; pro Walta Whitmana „desinfekčním prostředkem duše“; pro Abrahama Lincolna důvěrou, která „z práva dělá moc“. Nevěřící člověk je jako sirotek. Neví, komu patří, nezná rodiče, nikdo o něj nemá zájem. Žije s pocitem tísně a nihilismu.

Je třeba také umět rozlišovat: víra není ani pověřivost ani lehkověrnost. Pověřivost znamená sednout si do tmy místo na slunce. Lehkověrnost znamená souhlasit s tím, co je nesmyslné nebo nemožné. „Víra,“ jak říká Pascal v díle *Myšlenky*, „říká něco, co smysly neříkají, netvrdí však opak toho, co ony vnímají; Je nad nimi, ne proti nim.“

To co jsme popsali shora, je víra v Boha. I když je velmi důležitá, sama nestačí. Takovou má i ďábel. I ten věří, že Bůh je. Přesto zůstává ďáblem. Existuje i vyšší stupeň víry a to víra Bohu. Věřit v tomto smyslu znamená „přijmout jako pravdu to, co nám někdo říká pro jeho hodnověrnost.“ Tato definice poukazuje na hodnověrnost svědka. Jestliže ten, kdo nám něco tvrdí, je hodnověrný, tj. nikdy nás nepodvedl (nezklamal), pak věříme všemu, co nám řekne, bez ověřování. Jestli jej za hodnověrného nepokládáme, pak mu nevěříme, i kdyby mluvil pravdu.

V tom smyslu s námi pracoval Ježíš: činil zázraky a další znamení, aby nás přesvědčil o své hodnověrnosti. Ježíš nepřišel kvůli tomu, aby lidi uzdravoval či rozmnožoval chleby a sytil lidi. Přišel nás učít zásadním a přímo revolučním věcem pro život, kterým nebylo lehké uvěřit. Abychom měli odvahu uvěřit, konal zázraky, aby pro nás byl hodnověrný. Pak teprve mohl mluvit o věcech, které byly

Foto: Victor Zambrano / Unsplash

Růst člověka ve víře bychom mohli přirovnat k jeho růstu v duševní oblasti. Stejně jak v duševním vývoji člověka existuje dětství, adolescence a dospělost, tak je to i ve víře.

a jsou pro nás příliš dobré, než aby se jim dalo uvěřit jen tak: o Boží lásce, Božím království, o odpouštění... A žádal nás, abychom celý život vsadili na tato slova.

Věřit Bohu

Taková víra je však nakonec vztahem. Věřit v Boha není až tak těžké. Těžší je věřit Bohu. Proto těžší, neboť taková víra je výsledkem zkušeností s Bohem. Dá se to porovnat s běžnými zkušenostmi, které máme s lidmi či věcmi. Například chceme-li se postavit na větev stromu, ověřujeme si, zda je dost pevná a udrží nás. Ověříme si to jednou a pak opět. Když tam budeme chodit opakovaně, už si větev prověřovat nebudeme. Pokládáme za zcela jisté, že je pevná, nezlomí se a my se nezraníme. Ověřování větve se na základě zkušeností změnilo ve víru. Teolog John Fuellenbach píše v tomto smyslu o rozdílu mezi falešnou a pravou vírou. Falešná (nepravá) víra

nás vždy zradí. Je však bohužel rozšířenější než pravá víra i mezi „věřícími“. Mottem falešné víry je toto: Věř v Boha, jeho existenci, choď do kostela, dávej „do košíčku“ (příspěvky). A buď si jistý, že se ti nikdy nic zlého nestane. Nikdy ti někdo blízký nezemře, nikdy neonemocníš smrtelnou nemocí, když se rozvodní řeka tak všechny, kteří se nemodlí, zatočí, jen tvůj dům zůstane v suchu. Toto je samozřejmě absurdní, ale mnozí „věřící“ jsou o tom fakticky přesvědčeni. Když pak přijdou o blízkého člověka např. při havárii nebo když onemocní rakovinou, ztrácejí víru. Falešná víra nás vždy zradí. Skutečná víra takto nefunguje. Pravá víra má motto: Věř v Boha, modli se k němu, choď do kostela... Vytvářej si (navazuj) s Bohem vztah. Taková víra bude oporou. Může se stát, že těžce onemocníš nebo že tě voda vyplaví, ale buď si jist, že Bůh bude ve všem s tebou, přítomný ve tvém životě, pomůže ti nést tvůj kříž a to

ne jen tak, aby tě to nezlomilo, ale abys dokonce i přes všechno vyrostl. V tom smyslu je věřící člověk nezmar. Ví, že tento život je důležitý. Též ví, že život není vším, co má. Je tu věčnost.

Víra jako vztah

Kdosi jednou vyslovil názor, jaký je rozdíl mezi věřícím a nevěřícím. Vědět by to měli hlavně ti, kteří si myslí, že víra je újmou, že být věřícím znamená mít život ošizený o radosti... Věřící a nevěřící, podle jeho názoru, krácejí společně cestou života, užívají si a vychutnávají (s mírou a moudrostí) ty samé věci. Když pak nevěřící řekne: „Já už došel!“, věřící odpoví: „Já ještě pokračuji dál!“ A jde k věčnosti. Bezpochyby věčnost osvětluje celý jeho život a všechna jeho rozhodnutí.

Podívejme se na víru blíže ještě ve smyslu víra jako vztah, tj. ne v Boha, ale na víru Bohu. Co tu bude řečeno, může někomu posloužit jako návod nejen k růstu ve víře, ale i ke zpytování svědomí o tom, jakou víru má. Víra jako vztah je věcí vývoje, tak jako u jiných vztahů. Na jedné straně říkáme, že je Božím darem. Ten dar je však jako semínko, které je třeba zasadit a ošetřovat, aby rostlo. Snaha o pěstování semínka víry je náš úkol. V evangeliích čteme přirovnání: víra je jako hořčičné zrno. Pojďme se podívat, jaké etapy má její růst.

Růst člověka ve víře bychom mohli přirovnat k jeho růstu v duševní oblasti. Stejně jak v duševním vývoji člověka existuje dětství, adolescence a dospělost, tak je to i ve víře. Jediný rozdíl je v tom, že v duševní sféře je člověk dítětem a adolescentem jen v určitém věku. Duševní vývoj se kryje s tělesným růstem. S vírou to je i jinak. Je možné být duševně a tělesně dospělým, dokonce starým, a přitom mít dětskou nebo adolescentní víru. Nebo ještě hůř: je možné být dokonce knězem a mít dětskou víru.

Tři stadia vývoje

Podívejme se jaké charakteristiky (znaky) mají tato tři stadia vývoje člověka nejdříve v oblasti duševní a pak i v oblasti víry.

Jevišťem, na kterém se odehrává dětství, je rodina. V rodině dostává dítě potravu, oblečení a službu. Druzí mu

Foto: Austin Neill / Unsplash

Pravá víra má motto: Věř v Boha, modli se k němu, choď do kostela... Vytvářej si (navazuj) s Bohem vztah. Taková víra bude oporou.

slouží (jej obsluhují, opatrují). Dítě vstřebává kulturu, hodnoty a důležitost starších, aniž by vědělo, že existují alternativy. Dětská víra dědí a přijímá krédo, znamení a projevy dominantní instituce, kde se člověk formuje. Člověk bez dotazů a pochybností automaticky přijímá dějiny, morální směrnice a formy modlitby – Církve.

Dítěti, dokud je malé, se v rodině posluhuje. Dětská víra člověka má sklon Boha používat a to tak, že náboženství takový člověk chápe jako něco ke službě jemu a ne Bohu. Často je vidět úsilí koupit si Boží přízeň skrze vyjednávání v modlitbě anebo skrze skutky oběti. Kupní cena je často reprezentována počtem odříkaných modliteb. Taková dětská víra má sklon vidět věci velmi jasně a stát na velmi jistém a bezpečném základě. Taková víra nemá otázky ani pochybnosti. Dokonce lidé takové víry se pohoršují, když někdo s otázkami přijde. Případá jim to nepatřičné. Lidé dětské víry nedávají dotazy jen proto, že horizonty představ jejich víry nejdou příliš daleko, zvláště ne tam, kde je tma a otaz-

níky. Když však temnota anebo rozpaký přijdou, taková víra končí. Ztrácí se. Svého nositele zradí. Přesně tak jak je popsáno výše u charakteristiky víry falešné. Stává se to často, neboť tma, utrpení, otázky a trápení jsou součástí života.

Scénou, na které se odehrává adolescence, je hledání identity. „Kdo jsem?“ je otázka, která stojí za pubertákovými dotazy, rebeliemi a projevy nezávislosti. Adolescent získal schopnost uvažovat abstraktně a má potřebu věci porovnávat, to znamená, že vše co má, musí do sebe pasovat. Dá se to přirovnat k „jigsaw puzzle“, k obrázku, který se rozebere na malé kousky a který pak skládáme. Dospělí, mezi nimiž adolescent žije, očekávají od něj příliš mnoho a příliš brzy, nebo před něj položí až moc kousků obrázku, které jen zkomplikují tu část, kterou si právě skládá. Rodina, ve které vyrůstá, ztrácí pro něj autoritu. Hlavně rodičovskou. Protože je obviní, že mu – jako dítěti – neřekli o jiných alternativách. Například je možné být nejen Slovákem (Čechem), ale i Francouzem,

Němcem... Nejen katolíkem, ale i pravoslavným... Samozřejmě se dětem předkládají jasné věci a vyžaduje se od nich bez diskuse poslušnost. Kdyby se dětem říkalo všechno, byly by zbytečně zmatené. Adolescent to ovšem začne vnímat jako zradu. Proto odmítá to, v čem byl formovaný i autoritu těch, kteří jej formovali. Začne klást otázky, mít pochybnosti a začne hledat sám. Na všechno vyžaduje odpovědi. Neumí žít s otázkami bez odpovědi. Víme však, jak si povíme při dospělosti, že na všechno nelze najít odpověď, prostě není. Adolescent to nepřijímá.

Víra se dostává do adolescence tehdy, když člověk začíná sám hlouběji uvažovat nad tím, co zdědil a začne se snažit osobně to vlastnit. Aby toho byl schopen, potřebuje poznat i alternativy k systému, ke kterému nebo ve kterém byl vychovávaný. Je možné, často i pravidelné, že člověk v tomto období se postaví proti tajemným způsobům Boží existence. Člověk na stupni adolescentní víry obvykle odmítá tradiční formy modlitby. Boha chápe jako přítele a chce k němu tak přistupovat. Nebo, dost často, bude jeho modlitba čirým uvažováním nebo konverzací, kdy není jistý, zda hovoří s Bohem nebo jen sám se sebou.

Kdo jsem?

Slabou stránkou adolescentní víry je tendence nepřijímat, odmítat to, co člověk není schopen pochopit a odhodit to, co není možné osobně prožít nebo zažít. Silnou stránkou této víry je však upřímnost, čestnost, statečnost člověka a jeho snaha, aby to, v co věří, v sobě měl. V tomto smyslu je adolescentní víra výš než dětská, ale není to ještě víra pravá.

Dětskou víru jsme si popsali jako jasnou a jistou. Adolescentní víra je jasná a nejistá. Jasná proto, že je omezená jen na to pochopitelné; nejistá proto, že člověk si je stále příliš nejistý Bohem, a tak má problém naplno vstoupit do tmy. Ví, že na mnoho otázek si odpověděl, na mnoho ne, proto si svou vírou není příliš jistý. Je to jako chůze po minovém poli.

Dospělost nastává tehdy, když člověk najde postačující odpověď na otázku: Kdo jsem? Až poté je schopen jít dál, směrem k náročnějšímu závazku:

Gynekolog jí vyprávěl o dítěti, jehož matka také měla spálu. Narodilo se hluché a psychicky postižené... Naléhal, aby šla na potrat. Varoval ji, že dítě bude jako nezralá zelenina...

přijímat bližní a věnovat se jim. Tuto etapu Erikson nazývá intimitou. Slovo intimita pochází z latiny a je složeninou slov in–timor, což znamená do–strachu, do–rizika. Člověk si nejdříve musí vybudovat vlastní identitu. Jen tak bude připraven jít dál a nabídnut se neznámému riziku vztahu a absolutní oddanosti. Vstup do–rizika (intimity) hloubky manželské smlouvy vyžaduje věrnost: „ve štěstí i neštěstí, ve zdraví i nemoci...“ Dospělost předpokládá zralé vztahy. Jsou jako vyplutí na moře. Člověk ví, že nemůže zůstat doma za pecí. Vyjde tedy ven, nastoupí na loď, ačkoli ví, že si mořem a jeho vrtochy nemůže být jistý. Může se setkat se silnou bouří, se skálou na mělčině, může ztroskotat... Přece se nalodí. Se strachem, ale i s touhou. Bude toho schopen jen tehdy, když bude vědět, kdo je on sám. Když to neví, bude žít ve strachu a cítit se ohrožen v každém vztahu. Bude si připadat jako kostka cukru v šálku čaje: když neví, kdo je, v druhém se rozpustí. Taková vidina ho nepotěší. Když však zná svou identitu, ví, kdo je, bude pro druhého ve vztahu darem, společným poutníkem, nabízející se jemu (jí) zcela, aniž by měl dojem, že něco ztrácí.

Dospělá víra je taková, která již dorostla do tak pevné lásky k Bohu, že člověk je schopný vzdát se sebe sama jako středu všech svých činů a bez jakékoli rezervy nabídne Bohu sebe a své záležitosti ve rčení: „Buď vůle tvá.“ Tato víra, přestože stojí na pevné půdě, je krokem do tmy, protože člověk v této fázi už nečeká, že pochopí tajemství Boha. Bude mít mnoho otázek, najde i hodně odpovědí. Zároveň si uvědomí, že na mnohé otázky odpovědi neexistují, ale bude mu dobře i s otázkami, nejasnostmi, temnotami. Bude se cítit jako v náručí milujícího Boha, který je jeho bezpečím a jistotou. To dodá jeho životu nenahraditelný klid.

Tisíce problémů, ale ani jedna pochybnost

Dospělá víra by se dala charakterizovat

jako pevná, ale nejasná či zastřená. Snad si vzpomeneme na výrok kardinála Johna Henryho Newmana, který konvertoval ke katolicismu. Tázali se jej, zda měl nějaké problémy potom, co vstoupil do katolické církve. Odpověděl: „Tisíce problémů, ale ani jednu pochybnost.“ To byla dospělá víra, pevná ale nejasná, zahalená tajemstvím. Byla to víra, kterou měl i apoštol Pavel: „Vím, komu jsem uvěřil a jsem si jistý...“ (2 Tim 1, 12).

Dospělá víra hledá především království Boží víc než cokoli, co se týká lidí (člověka samého). Bohu neklade podmínky, přijímá jej takového jaký je. Člověk s dospělou vírou ví, co vyjádřil mistr Eckhart: „Používat (Využívat) Boha znamená zabít jej!“ Pro člověka s dospělou vírou je postačující odměnou, že sám Bohu slouží.

Tereza věřila, že Bůh stvořil jejího syna takového, jaký byl, s určitým záměrem a ona je tu, aby pomohla Boží záměr naplnit. A dokáže to jen tehdy, když se bude snažit k Bohu přimknout. Dala důkaz obou podob víry: věřila v Boha a věřila i Bohu. Věřila, že při snaze plnit jeho vůli, Bůh bude na cestě s ní. Věděla i to, že pro člověka není větší štěstí a klid než odevzat se do Jeho vůle.

Jaké jsou tvé definice víry? Líbí se ti dvě, které jsme tu poskytli (dali, napsali)?

Pokládáš se za věřícího? Je pro tebe víra ziskem nebo ztrátou? Pokládáš víru za hendikep nebo za posilu?

Jak se snažíš ve víře růst? Snažíš se vůbec? Ve kterém ze jmenovaných tří období se nacházíš?

*Přeložila Sylva Bernardová
Zpracováno podle DeMarco, Donald.
The Heart of Virtue: Lessons from Life
and Literature Illustrating the Beauty and
Value of Moral Character. San Francisco:
Ignatius Press, 1996.*

TRADICE OTCŮ

Z homilí připisovaných svatému biskupovi Makariovi: Běda duši, v níž nebydlí Kristus

Kdysi se Bůh rozhněval na Židy a vydal Jeruzalém nepřítelům na odív, takže nad Židy panovali ti, kdo je nenáviděli, a v Jeruzalémě nebyly už ani svátky, ani oběti; a stejně se hněvá na duši, která přestupuje přikázání, a vydává ji napospas nepřítelům, démonům a vášním. A když ji nepřátelé takto svedou, dokonale ji zkazí.

A jako je dům bez pána zahalen tmou, hanbou a potupou a je v něm plno špíny a nečistoty, tak se i duše, kterou opustil její Pán, i když se v ní předtím radoval se zástupem andělů, naplní tmou hříchu, hanbou vášní a veškerou nešlechetností.

Běda cestě, po níž nikdo nechodí a na níž není slyšet lidského hlasu! Stane se rejdištěm divoké zvěře. Běda duši, nechodí-li v ní Pán a svým hlasem z ní nevyhání duchovní šelmy hříchu! Běda domu, nebydlí-li v něm hospodář! Běda půdě, nemá-li rolníka, který by ji obdělával! Běda lodi, nemá-li kormidelníka, neboť zmitána mořskými vlnami a bouří ztroskotá! Běda duši, nemá-li v sobě pravého kormidelníka Krista, neboť octne-li se na krutém moři temnot a bude zmitána vlnami vášní a ohrožována zimní bouří zlých duchů, nakonec ztroskotá.

Běda duši, nemá-li Krista, který by ji pilně obdělával, aby mohla přinášet dobré ovoce Ducha! Neboť zpusťne, zaroste trním a hloží, nepřinese plody a nakonec bude vypálena. Běda duši, nepřebývá-li v ní její Pán, Kristus! Neboť zpusťne, naplní ji zápach vášní a stane se příbytkem zla.

Když jde rolník obdělávat pole, bere si nářadí a oblečení potřebné ke své práci. Podobně učinil i Kristus, nebeský král a pravý rolník. Když přišel k lidstvu zpusťšenému zlem, vzal na sebe tělo a jako nářadí si nesl kříž; obdělal zpusťlou duši, vytrhal z ní trní a hloží zlých duchů, vyplel koukol hříchu a veškerou uschlou trávu nepravosti spálil. A když duši nástrojem kříže takto obdělal, vysázal v ní překrásnou zahradu Ducha, aby Bohu Hospodáři plodila všechny druhy nejsladšího a nejžádoucnějšího ovoce.

OBSAH OXIDU UHLIČITÉHO JE ZNÁM TEPRVE OD ROKU 1930

Tisíce dětí vynechávají výuku a místo ní pochodují ulicemi a požadují, aby vláda podnikla kroky proti domnělé hrozbě, že lidská průmyslová činnost mění klima na planetě Zemi.

Bylo by bývalo lepší, kdyby studenti zůstali ve škole a naučili se, co o tom říká skutečná věda.

Vědci pracující v rámci vládních grantů nám už dávno tvrdí, že je nutno začít jednat nejpozději v roce 1999, jinak bude globální oteplování nezvratné.¹ Ach, moment. Ono k tomu nakonec nedošlo. Do roku 2006 musíme zastavit emise CO₂, jinak už bude příliš pozdě. Ach, moment. Nejpozději do roku 2013 musíme začít jednat, jinak už bude příliš pozdě. V roce 2013 už nebude sníh a všechny plovoucí led roztaje. Naslouchal by ještě někdo takovým lidem v nějakém jiném oboru?

Hrozba globálního oteplování

Nevíme, kolik oxidu uhličitého bylo v zemské atmosféře před rokem 1930. Přístroje k měření oxidu uhličitého procházely složitým, pomalým a zvláštním vývojem. Spolehlivé přístroje k měření CO₂ byly k dispozici až kolem roku 1930.

„Oxid uhličitý (CO₂) se začal poprvé měřit na počátku 20. století. Bylo to však složité a měření sloužilo jen k přesně vědeckým účelům.“² Tato technologie se vyvíjela pomalu a použitelný přístroj vznikl až kolem roku 1930.

Guy Stewart Callendar – který vymyslel hrozbu globálního oteplování – zavrhl téměř všechna měření CO₂ provedená před rokem 1870 kvůli použití „relativně nepřesných přístrojů“ a uznával jen dva-

Foto: geralt / Pixabay

Skutečná věda vyžaduje pečlivě stanovené postupy. Měřicí přístroje musí být validované, kalibrované, používat smysluplné stupnice a musí být precizně vyrobené.

náct vhodných souborů dat z 20. století.³ August Herman Pfund (1879–1949) v roce 1939 vytvořil analyzátor dýchacích plynů, který se používal v Johns Hopkins Hospital v Baltimoru k měření oxidu uhelnatého a CO₂.⁴

Kupte si balonek a zkuste to

Existence oxidu uhličitého byla potvrzena až v roce 1777, kdy si chemik Antoine

Lavoisier myslel, že tento plyn je součástí uhlí, a objevil, že je vytvářen dýcháním stejně jako spalováním uhlí.⁵

Nelze měřit obsah oxidu uhličitého v minulosti ze vzduchových kapes ve vzorcích ledového jádra. Za prvé, plyny se mohou šířit skrz pevné stěny. Kupte si balonek plněný heliem. Za týden se už balonek nebude vznášet, ale bude ležet na podlaze. Helium proniká skrz pevný obal. Víme, že plyn nezůstává neměnný dokonce ani v uzavřené nádobě.

Za druhé, plyny v ledovém jádru se

1 Peter James Spielmann, *U.N. Predicts Disaster if Global Warming Not Checked*, Associated Press, 29. června 1989

2 Thomas Nowicki; Shawn London, *Carbon Dioxide Detector*, National Center for Biotechnology Information

3 Callendar, G. P. *On the Amount of Carbon Dioxide in the Atmosphere*, *Tellus* 10: 243–48. 1958

4 Pfund AH, Gammill CL. „An infrared absorption method for the quantitative analysis of respiratory and other gases,“ *Bull Johns Hopkins Hosp*, 1940; 67: 61–5

5 *Techniques for the Measurement and Monitoring of Carbon Dioxide in the Blood*, *ATS Journals*

během tisíců let mění neorganickými chemickými reakcemi nebo pomocí mikroskopického rostlinného života, jako jsou řasy nebo mikroby. Jak hmotnost hromadících se vrstev tlačí shora, plyny jsou vtlačovány do ledového jádra.

„Bakterie vytvářejí plyny dokonce i v 500 000 let starém ledu ve velké hloubce.“⁶

V roce 2004 to bylo objasněno ve svědectví před americkým Senátem:

Stanovení obsahu CO_2 v polárních ledových jádrech se běžně používá pro odhad preindustriálních atmosférických hladin CO_2 . Prostudování těchto stanovení mě přesvědčilo o tom, že glaciologické studie nejsou schopny zajistit spolehlivou rekonstrukci koncentrací CO_2 v dávné atmosféře. Je tomu tak proto, že ledová jádra nespĺňují základní kritéria uzavřeného systému. Ke změně původního chemického složení vzduchových inkluzí v polárním ledu přispívá více než 20 fyzikálně-chemických procesů, které většinou souvisejí s přítomností tekuté vody.

Jedním z těchto procesů je tvorba plyných hydrátů či klatrátů. Ze silně stlačeného hlubokého ledu zmizí všechny vzduchové bubliny, protože působením tlaku se plyny mění na pevné klatráty, což jsou drobné krystalky vytvářené interakcí plynu s molekulami vody. V důsledku vrtání dochází k dekompresi jader vytěžených z hlubokého ledu a navíc jsou kontaminována vrtnou tekutinou vyplňující vrt. Po dekompresi ledových jader se pevné klatráty rozkládají na plyny a při tom explodují, jako by to byly mikroskopické granáty. V ledu bez bublin exploze vytvářejí nové plynové dutiny a nové trhliny. Těmito trhlinami a trhlinami tvořenými ledovými pláty uniká část plynu nejprve do vrtné kapaliny, která zaplňuje vrt, a potom na povrchu do atmosférického vzduchu.

Jednotlivé plyny, CO_2 , O_2 a N_2 zachycené v hlubokém chladném ledu začínají při různém tlaku a v různé hloubce tvořit klatráty a vzduchové bubliny. V ledu o teplotě -15 stupňů Celsia je disociační tlak pro N_2 asi 100 barů, pro

Foto: Huseyin Akuzum / Unsplash

Kupte si balonek plněný heliem. Za týden se už balonek nebude vznášet, ale bude ležet na podlaze. Helium proniká skrz pevný obal. Víme, že plyn nezůstává neměnný dokonce ani v uzavřené nádobě.

O_2 75 barů a pro CO_2 5 barů. Tvorba klatrátů CO_2 začíná v ledových plátech v hloubce asi 200 metrů a klatráty O_2 v 600 – 1000 metrech.

To by byla věda!

To vede k úbytku CO_2 v plynu zachyceném v ledových plátech. Proto záznamy koncentrace CO_2 v plyných inkluzích z hlubokého polárního ledu vykazují nižší hodnoty než v současné atmosféře, a to i pro epochy, kdy byla globální povrchová teplota vyšší než nyní.⁷

Za třetí, skutečná věda vyžaduje peč-

livě stanovené postupy. Měřicí přístroje musí být validované, kalibrované, používat smysluplné stupnice a musí být precizně vyrobené. Proto jsou od počátku součástí americké vlády různé úřady pro stanovování „váhy a míry“.

Abychom mohli použít zachycené plyny ze vzorků ledového jádra, museli bychom – pokud bychom tedy dělali skutečnou vědu – vložit známé složení plynu do vzduchové kapsy v ledu, pak se k ní za několik tisíc let vrátit a znovu otestovat složení plynu. To by byla skutečná věda, kterou se protestující studenti mohli naučit, kdyby bývali zůstali ve škole.

6 Brent C. Christner, „Detection, Recovery, Isolation and Characterization of Bacteria in Glacial Ice and Lake Vostok Accretion Ice,“ Disertace. Ohio State University, 2002

7 Prof. Zbigniew Jaworowski, předseda vědecké rady Ústřední laboratoře pro radiologickou ochranu, Varšava, Polsko. Prohlášení před výborem Senátu USA pro obchod, vědu a dopravu, 19. března 2004

*Jonathon Moseley
American Thinker
Přeložil Pavel Štíčka*

POTŘEBUJEME EVANGELIZACI

Máme už zas blízko k prezidentským volbám. Kampaně pomalu začínají, a protože bývají nákladné, je třeba včas hledat sponzory. Generál Petr Pavel už balónek do světa vypustil. Charismatický muž s plyšovým pohledem, který vypadá, že by ani mouše neublížil a národ ochránil, se dle mediálního obrazu dlouhodobě těší vcelku slušné podpoře. Varuje, že do kandidatury půjde vážně, pokud ostatní kandidáti budou rizikový svým příklonem k Rusku, Číně nebo (sic!) Maďarsku! Někteří říkají, že máme nového Pavla Fischera mezi kandidáty. Kdo ví. Nic proti němu jako člověku, určitě v zásadě myslí vše dobře, byť jeho výchozí ideové pozice nemusí každému konvenovat, ale stavět si kampaň na odsouzení současného prezidenta na základě jeho zdravotních problémů, je kohokoliv hrubě nedůstojné. Pavel říká, že „lituje prezidentovy bodyguardy. „Ochránce hlavy státu je náročná profese. Dnes jsou degradováni na ošetřovatelky s pistolí za pasem. To musí pro ty kluky být hrozně ponižující.““

Stále živé kauzy sexuálního zneužívání zejména hutně živené kanálem *Seznam zprávy* pro oblast českobudějovické diecéze, mají svou dohru a spravedlnost ukázala svou tvář. „V souvislosti s údajným sexuálním zneužíváním ze strany kněze V. Z., na které upozornila reportáž a několik dalších článků na serveru *Seznam.cz*, bylo dne 23. března 2019 podáno trestní oznámení i na Biskupství českobudějovické, neboť dle poškozených, současný biskup Mons. Vlastimil Kročil a jeho předchůdce Mons. Jiří Paďour, v dané věci nic nečinili a tak napomáhali krytí trestné činy. Policie ČR začala vyšetřovat případ 29. března 2019 a uzavřela jej usnesením, které bylo vydáno dne 26. září 2019 s tím, že se věc odkládá. Proti tomuto rozhodnutí se poškození

Foto: Josh Applegate / Unsplash

odvolali, avšak dne 5. 11. 2019 bylo jejich odvolání zamítnuto. V usnesení Policie ČR je vyhodnoceno jednání obou biskupů jako dostatečné, tedy v souladu se zákony České republiky. Ve zmíněném usnesení se sděluje: „Ani u Mons. Kročila není možno shledat, že by byl nečinný v řešení zjištěného stavu podle církevních pravidel, neboť sám doložil listiny svědčící o jeho činnosti směřující dle církevních pravidel ve věci oznámení proti jednání V. Z.“ Vsadme se, že o tom ale reportáž už *Seznam.cz* nenatočí.

Před deseti lety vydal papež Benedikt XVI. apoštolskou konstituci *Anglicanorum coetibus*, kterou ustanovil personální ordinariáty pro anglikány toužící „vstoupit do plného společenství s katolickou církví“. Bylo to přelomové rozhodnutí, které dovolilo mnoha členům této ko-

munity zachovat tradice svých předků, ale zároveň navázat jednotu s Petrovým nástupcem.

Vytvoření ordinariátů bylo pro mnoho anglikánských duchovních a komunit skutečným „skokem víry“. Vyžadovalo od nich opuštění pohodlí a bezpečného života plynoucího z platů zabezpečených anglikánskou církví, využívání jejích budov a garanci důchodů. „Začínal jsem skutečně od nuly,“ říká otec Keith Newton, který stojí v čele Ordinariátu Naší Paní z Walsingham zahrnujícího Anglii a Wales. „Navzdory mnoha obavám, se nikdo z nás nestal bezdomovcem, ani neměl hlad,“ dodal tento bývalý anglikánský biskup, manžel a otec tří dětí. „Velká Británie zoufale potřebuje evangelizaci,“ říká otec Newton. No, kterápak země na světě a v Evropě zvláště ne, že.

–zd–